

Hvaler Kommune
v/næringsjef Bjørn Winther Johansen

Hvaler, 16. februar 2022

HNFs innstilling til prosessen «Sammen er vi Hvaler hele året»

Hvaler Næringsforening (heretter HNF) takker for muligheten til å være med å forme fremtidens satsning på Hvaler som et godt sted å leve, en turistkommune og ikke minst kunne bidra til næringsutvikling lokalt, som er essensielt for vekst i kommunen med hensyn til arbeidsplasser og tilflytning.

Hvaler Kommune (heretter HK) har vedtatt å inngå en ny avtale med Visit Fredrikstad Hvaler (heretter VFH) som destinasjonsselskap, og har bedt HNFs styre om innspill til den bestillingen som skal gjøres i denne sammenheng. HK har også initiert et samarbeid mellom VFH og Ditt Hvaler, for å se på hva som kan gjøres lokalt, og hva oppgavene til VFH skal være. Partene har hatt 3 møter til nå, som hovedsakelig har hatt som formål å synliggjøre grensegangen mellom de to plattformene. VFH formidler et mer overordnet og utadrettet budskap nasjonalt/internasjonalt, mens Ditt Hvaler går mer i dybden lokalt, og skal formidle en rekke flere områder, som er helt essensielt for det videre arbeid, og som ikke lar seg gjennomføre av VFH. Av dette kan nevnes all øvrig kommersiell næring, kommunal informasjon, beredskap, helse og omsorg, lag og foreninger, aktivitet og opplevelse osv.

I den mottatte invitasjonen til innspill forholder HK seg til en definisjon av et destinasjonsselskap, som «den juridiske enheten som blir gitt et ansvar for felles finansiering, utvikling og markedsføring av reisemålet».

HNF stiller seg tvilende til hvordan VFH kan inneha denne rollen, både i lys av ovennevnte arbeidsdeling, og tidligere erfaring.

HK har i mange år samarbeidet med VFH som destinasjonsselskap. Med en fersk forstudie av reisemålsutviklingen på Hvaler, utarbeidet av Mimir, tilsier denne at satsningen må ta en annen form og retning enn tidligere. En fjernstyring av en destinasjon er vanskelig, og gir ikke gode nok resultater, da dette må utøves på lokalsamfunnsnivå. Dette underbygges av mange års erfaring fra aktørene, og også av VFHs egne utsagn om at de verken har ressurser eller lokalkunnskap til å håndtere Hvaler lokalt. Dette tilsier at bl.a. markedsføringsarbeidet må differensieres, og deles på minst to aktører. Et destinasjonsselskap skal binde reiselivsaktører sammen og utvikle destinasjonens reiselivsprodukt, og gjennom flere år har det vist seg at VFH alene ikke greier å håndtere dette, da det ikke er nok ressurser eller lokalkunnskap i dette apparatet. Det antas at ca 25% av Ditt Hvalers innhold er overlappende med VFH.

Det er mange faktorer som skal hensyntas i en reisemålsutvikling, og en av de viktigste er samhandlingen mellom kommune og næringsaktører, samt et sterkt fokus på samarbeid aktørene imellom. Her kommer en god destinasjonsledelse på lokalt nivå inn, sammensatt av kommune, aktører og andre relevante bidragsyttere.

I Hvaler Kommunes budsjettforslag, under næringsutvikling, beskrives som følger;

«I 2021 har kommunen som del av næringsplanens handlingsplan gjennomført forstudiet i en reisemålsprosess med formannskapetets medlemmer som styringsgruppe, og en bredt sammensatt

ressursgruppe fra nærings- og samfunnsliv på Hvaler. Dette arbeidet danner grunnlaget for kommunens ressursbruk, strategivalg og organisering innenfor satsingsområdet turisme i årene fremover. Forstudiet viser at kommunen som turist- og hyttekommune skaper store verdier for det lokale næringsliv og fordeler seg på mange bransjer.»

På bakgrunn av ovenstående kan det ikke forstås annerledes enn at HK ønsker å rette blikket mot egen kommune og lokale aktører i arbeidet fremover, noe som er svært positivt. HNF ser også at et samarbeid med VFH er naturlig, men da som et supplement til satsning lokalt, og ikke som apparatet som bl.a. håndterer all markedsføring. Dette har erfaringer gjennom flere år vist seg vanskelig for VFH, da relatert til ressurser og lokalkunnskap. Dog har VFH apparatet til å drive en utadrettet og overordnet markedsføring med nedslagsfelt både i Norge og verden for øvrig, men informasjonen om Hvaler bør derimot komme fra Hvaler, hvor Ditt Hvaler vil kunne forsyne VFH med til enhver tid oppdatert informasjon. Dette hindrer selvfølgelig ikke at VFH har egne kampanjer, artikler osv om Hvaler på sine sider, noe som er svært forståelig da Hvaler har en stor verdi for Fredrikstad som reisemål, også omtalt som Østfolds perle.

Dette sett i sammenheng med Mimirs rapport som uttaler som følger, gjør at HNFs innstilling vil være en fordeling av midler og oppgaver;

«Destinasjonsledelse er ett stadig viktigere begrep i reiselivet. Det brukes nettopp om en slik samhandlingsfunksjon mellom alle de aktørene som i fellesskap, formelt eller uformelt, leder utviklingen på reisemålet og i lokalsamfunnet. En god destinasjonsledelse utøves på lokalsamfunnsnivå i et forpliktende samarbeid mellom de private næringsaktørene, de lokale interessentene og det politiske beslutningsnivået.»

Selv om Hvaler er en liten kommune, så er det igjen en stor hyttekommune, og det antas at ca 85% av alle besøkende er hyttegjester. Disse bidrar til en stor del av kommunens handelsnæring, og har behov for mye mer lokal informasjon enn det som er naturlig innhold hos VFH. Bruksmønsteret på hyttene har også endret seg stort de siste årene, fra å være et sommersted, brukes nå hyttene i større grad gjennom hele året. Koronasituasjonen de siste 2 årene har også gjort at arbeid flyttes til hyttekontor, noe som betyr et stort potensial for økt handel av varer og tjenester gjennom 12 måneder, og selv om unntakstilstanden vil gå over, viser alle signaler at en stor del av det endrede arbeidsmønsteret vil vedvare. Man må derfor sette sammen, og synliggjøre, de tilbud som i dag finnes rundt bl.a kultur, aktivitet, mat og opplevelse, for ikke å glemme den lokale tjenestenæringen mm., slik at dette når ut til hele målgruppen. Når det gjelder dette arbeidet må HK sette seg selv i førersetet, og ikke minst støtte den lokale næringen som jobber hardt for å bygge opp det apparatet Hvaler fortjener. Formidling av informasjon om Hvaler handler om mer enn besøksrelaterte opplevelser.

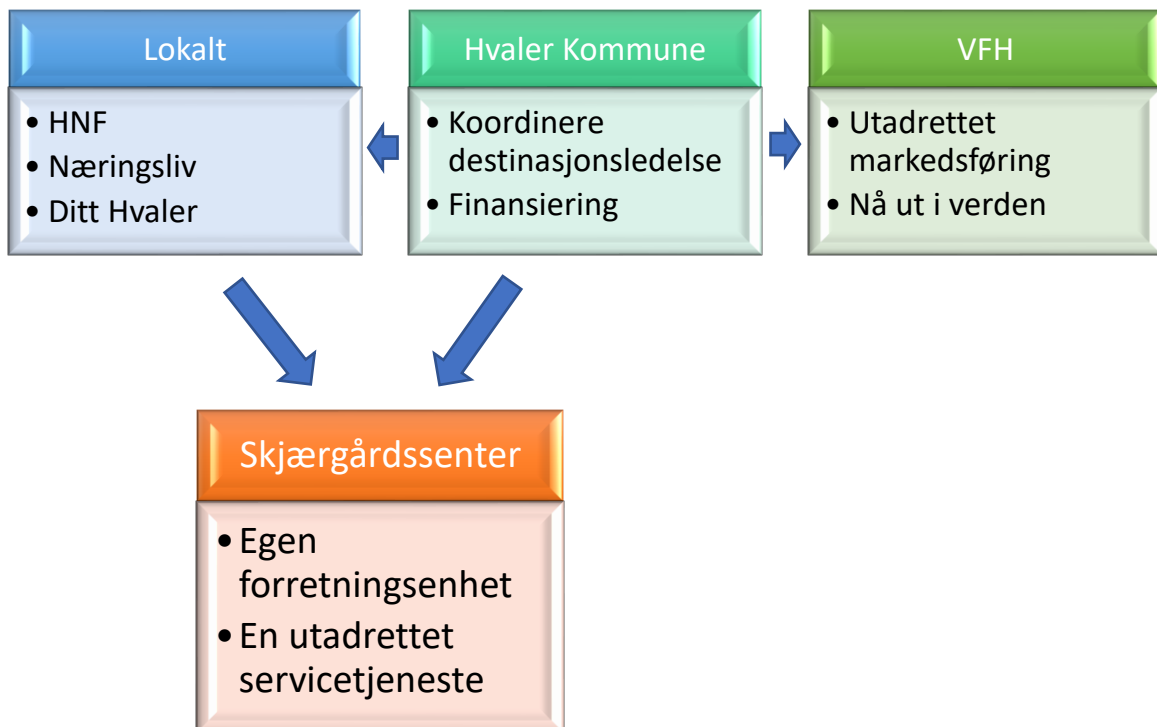
I 2021 valgte HK å støtte Ditt Hvaler gjennom næringsfondet. Ditt Hvaler er en plattform for og om Hvaler, som er bygget opp med siste teknologi av erfarne utviklere, og som har et stort utviklingspotensial. Denne plattformen bygges kontinuerlig ut, og vil kunne dekke alle nye applikasjoner, som bookingsystem, netthandel osv. Alle trender viser også en kraftig økning i bruk av digitale media innenfor reiseliv. Her skal alt av kommersielt næringsliv presenteres, samt kommunal informasjon, lag og foreninger, helse, omsorg og beredskap, og mye mer. Målgruppen er både fastboende, hyttefolk og besøkende. Ditt Hvalerplattformen er med andre ord apparatet som til enhver tid skal vært tilnærmet 100% oppdatert på alt som rører seg lokalt. HNF mener også at det må etableres et skjærgårdssenter som en strategisk forretningsenhet på Hvaler, lokalisert på Skjærhalden, som bl.a håndterer informasjon, markedsføring, koordinering av aktiviteter, kommunikasjon og identitetsskapende arbeid til hele målgruppen, og hvor det er en bredde i tilbudet

(se modell på skjærgårdssenter lenger ned). Her vil Ditt Hvaler fungere som det digitale verktøyet. Et fysisk skjærgårdssenter er en lengre prosess, men den digitale plattformen vil utvikles og tilpasses Hvaler fortløpende. Hele dette apparatet skal gjennomsyres av Hvalers identitet. Gjennom dette arbeidet, og ved å tilføre midler til dette apparatet (Ditt Hvaler/(på sikt skjærgårdssenter/HNF), vil næringslivet på Hvaler gradvis se denne nytteverdien, og støtte opp om dette. Det vil igjen gi grobunn for at næringslivet modnes til å tilføre egne midler til felles satsning. På den måten vokser vi «innenfra og ut» og skjærgårdssenteret vil gradvis vokse frem og opp.

Ovenstående viser også hvor viktig det er at satsningen styres lokalt. Det er de lokale aktørene av varer og tjenester, både kommersielle og kommunale, samt frivilligheten og dugnadsånden som legger til rette, og som må være hovedaktørene i denne prosessen. Til dette arbeidet kreves det økonomi, og kommunen må være den styrende part i dette arbeidet, som selvfølgelig ikke utelukker samarbeidspartnere.

Med basis i foranstående momenter, konkluderer HNF som følger:

HK må dele disponible midler til reisemålssatsningen mellom VFH og Ditt Hvaler/(HNF), slik at det lokale apparatet kan bygges opp og driftes. VFH og Ditt Hvaler har i tillegg avtalt å søke midler i sammen fra Innovasjon Norge til et samarbeidsprosjekt, noe som vil bidra til å motivere til et tettere samarbeid, til Hvalers beste. I nedenstående modell viser vi hvordan reisemålsprosessen for Hvaler bør organiseres, og under illustrasjonen er hver instans beskrevet nærmere.

Lokalt

HNF vil bidra, og være en samarbeidspartner, for å bygge opp kunnskap og kompetanse innenfor den lokale reiselivsatsningen, samt være en pådriver for å samle eksisterende næring rundt samme formål. På bakgrunn av dette mener vi at det lokale næringslivet vil se det potensialet som ligger til

grunn, og dermed også ønske å satse egne midler for å drive dette. Det er allerede nå lokale aktører som viser interesse for å støtte oppunder fellesskapet for Hvaler, og etter hvert etableringen av et skjærgårdssenter. Ditt Hvaler som plattform er allerede etablert og vil, uavhengig av planene for et skjærgårdssenter, utvikles fortløpende for å dekke alt for og om Hvaler.

Hvaler Kommune

HK må igangsette og koordinere en destinasjonsledelse bestående av representant (-er) fra HK, lokale aktører innenfor næringsliv og kulturelle institusjoner, samt øvrige relevante ressurspersoner. Her vil lokalkunnskap, forståelse for samfunns- og forretningsutvikling, og en iboende interesse for å utvikle Hvaler i takt med tiden være essensielt. Ledelsen av dette arbeidet kan HK velge å delegere, men eierskapet må være godt forankret i kommunen. Satsning betyr også finansiering, både til Ditt Hvaler/(HNF)/(på sikt skjærgårdssenteret), og gjennom dette arbeidet må kommunen vise at de mener alvor med ønske om næringsutvikling, dersom næringslivet skal ha tro på at vi beveger oss i riktig retning og inn i fremtiden.

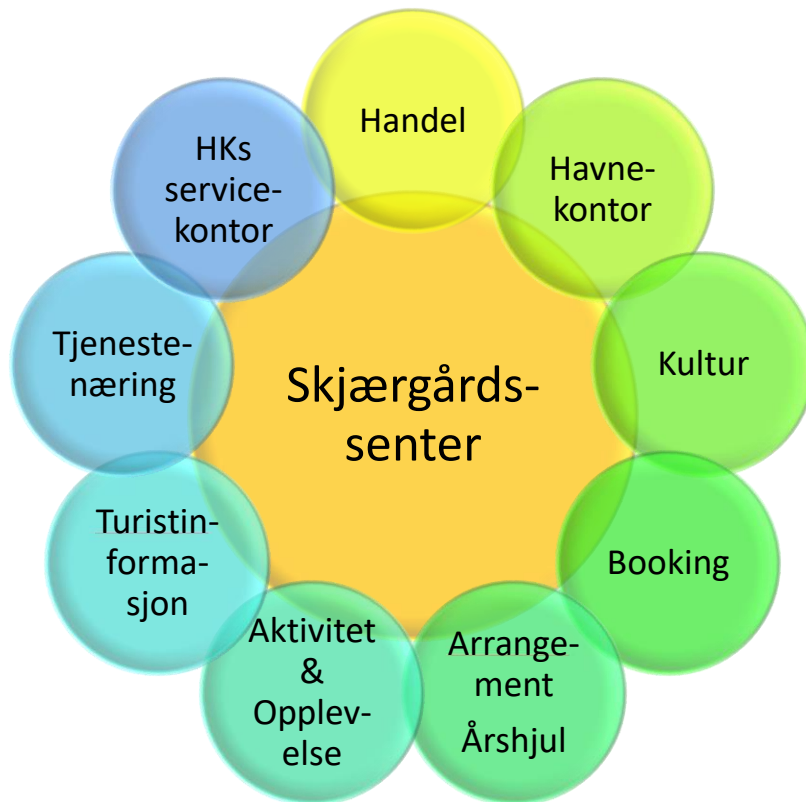
Visit Fredrikstad Hvaler

VFH vil presentere og markedsføre Hvaler gjennom sitt store nettverk og apparat, og vil kunne få all relevant informasjon om næringsaktører og annet gjennom Ditt Hvaler, som innehar en større lokalkunnskap, og som sitter nærmere på det som rører seg i kommunen til enhver tid. På denne måten vil VFH få kvalitetssikret det som legges ut, slik at risikoen for feilinformasjon blir så liten som mulig. VFH vil heller ikke måtte bruke egne ressurser på identifisering av aktører, da denne jobben allerede er gjort av Ditt Hvaler. VFH har også flere artikler liggende på sin side som bør kvalitetssikres, for eventuelt sletting på grunn av utdatert informasjon eller oppdateres, da mye av dette er ferskvare. Denne kvalitetssikringen kan utføres av Ditt Hvaler. For dypdykk i Hvaler bør link til Ditt Hvaler legges godt plassert hos VFH. På denne måten vil vi sikre best informasjon for publikum.

Skjærgårdssenter

Et skjærgårdssenter på Hvaler må bygges opp som en strategisk forretningsenhet, med både kommunalt og kommersielt eierskap, noe som er høyst vanlig i mange kommuner, og som trigger et sunt og tettere samarbeid. Denne etableringen er et godt stykke arbeid frem i tid, men som garantert vil bidra positivt, både med hensyn til næringsutvikling, lokale arbeidsplasser og hjelpe publikum til enklere å navigere på Hvaler.

Under illustreres tjenester som bør ligge innunder et skjærgårdssenter, men er ikke begrenset til dette.

HK påpeker i forskjellige sammenheng hvor viktig lokal handel er, og det heier selvfølgelig HNF på, og kunne ikke vært mer enig. Dog reageres det på at kommunen selv velger å handle diverse varer og tjenester eksternt, bundet opp i sentrale innkjøpsavtaler. Stordriftsfordelene som oppnås ved dette er høyst forståelig sett i et økonomisk perspektiv, men gir dårlig signaler til lokale aktører, da dette til sammen er betydelig summe som kunne vært omsatt lokalt. I tillegg ser også lokale aktører at HK velger å bruke penger eksternt, som for eksempel til julearrangementer, julegaver osv. HNF kan ikke forsvare eller støtte kommunens beslutning dersom det igjen velges å legge hele rammen for reiselivsatsningen til VFH, altså ut av kommunen, noe som historisk har gitt lite tilbake til lokalsamfunnet, og som oppleves som en dårlig investering.

HK har initiert at rammen for satsning i 2022 er kr 600 000,-. På bakgrunn av denne innstillingen foreslår HNF å dele denne potten mellom VFH og Ditt Hvaler/(HNF). Mener HK alvor med å satse lokalt, må også midler fordeles, slik at det er grunnlag for drift og utvikling. Dette vil skape arbeidsplasser lokalt, økt handel, en tettere dialog mellom yter og bruker, og ikke minst er det lokalsamfunnet som kjenner målgruppen best.

Med dette håper vi å ha inngitt en grundig gjennomarbeidet innstilling til hvordan HNF mener arbeidet rundt reisemålsprosessen fremover bør foregå.

Med vennlig hilsen
Hvaler Næringsforening

Pål Erik Christophersen
Styreleder

Anne Cedervall
Daglig leder